

ΕΚΘΕΣΗ

του :	Προέδρου της Ομάδας εργασίας VIII «Άμυνα»
προς :	τη Συνέλευση
Θέμα :	Τελική έκθεση της Ομάδας εργασίας VIII «Άμυνα»

Η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει δύο τμήματα. Στο πρώτο τμήμα επισημαίνονται το νομικό πλαίσιο και οι εξελίξεις της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας (3-5 Ιουνίου 1999), οι πρόοδοι που σημειώθηκαν και τα κενά που εξακολουθούν να υπάρχουν (παράγραφοι 5 έως 30).

Στο πρώτο τμήμα τονίζεται επίσης η ιδιαιτερότητα των αμυντικών θεμάτων και οι διαφορετικές καταστάσεις που υπάρχουν στα κράτη μέλη όσον αφορά τα θέματα της άμυνας (παράγραφοι 31 έως 44).

Σε αυτό το πρώτο τμήμα εκτίθενται τέλος οι νέες προκλήσεις και οι νέοι κίνδυνοι τους οποίους καλούνται να αντιμετωπίσουν η Ένωση και τα κράτη μέλη της. Η μεταβολή του στρατηγικού περιβάλλοντος αποτέλεσε σημαντικό στοιχείο των προβληματισμών της Ομάδας και βάση για τη διατύπωση των συστάσεών της.

Το δεύτερο τμήμα της έκθεσης περιλαμβάνει τις συστάσεις της Ομάδας, πολλές από τις οποίες έτυχαν ευρείας υποστήριξης :

- εκσυγχρονισμός των καθηκόντων Petersberg (παράγραφος 51),
- βελτίωση των διατάξεων για τη διαχείριση κρίσεων, προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή και η αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης (παράγραφος 52),

- εξασφάλιση ευελιξίας στη λήψη αποφάσεων και στη δράση, τόσο με τη μεγαλύτερη προσφυγή στην εποικοδομητική αποχή όσο και με την καθιέρωση μιας ειδικής μορφής στενότερης συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών που επιθυμούν τη διεξαγωγή απαιτητικότερων αποστολών Petersberg και διαθέτουν τις αναγκαίες ικανότητες ώστε η δέσμευση αυτή να είναι αξιόπιστη (παράγραφοι 53 έως 55),
- θέσπιση μιας ρήτρας αλληλεγγύης που θα δίνει στα κράτη μέλη δυνατότητα πρόληψης και αντίδρασης στις τρομοκρατικές απειλές στο εσωτερικό της Ένωσης, με την κινητοποίηση όλων των αναγκαίων μέσων, τόσο στρατιωτικών όσο και μη στρατιωτικών (παράγραφοι 57 και 58),
- δημιουργία ενός ευρωπαϊκού οργανισμού εξοπλισμών και στρατηγικής έρευνας για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του τομέα της άμυνας, για να δοθεί η δυνατότητα στα κράτη μέλη να συνεχίσουν τα μεταξύ τους προγράμματα συνεργασίας (παράγραφοι 64 και 65) και για να εξασφαλιστεί η τήρηση των δεσμεύσεων όσον αφορά την ανάπτυξη δυνατοτήτων (παράγραφοι 66 και 67),
- ανάθεση στον Υπατο Εκπρόσωπο για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ευθύνης να καθοδηγεί τη δράση της Ένωσης και να συντονίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών σε θέματα άμυνας (παράγραφος 71),
- εξασφάλιση κατάλληλου κοινοβουλευτικού ελέγχου (παράγραφοι 72 και 73).

* *

*

Ύστερα από τρεις μήνες εργασιών και ενώ η Συνέλευση πρόκειται σύντομα να αρχίσει τη συζήτηση των συστάσεων αυτών, και στη συνέχεια την προετοιμασία της εκπόνησης νέων άρθρων της Συνθήκης, θα ήθελα να εκφράσω προσωπικά την ευγνωμοσύνη μου σε κάθε μία και κάθε έναν από τα μέλη της Ομάδας, στις προσωπικότητες και στους ομιλητές που διαφώτισαν τις εργασίες μας καθώς και σε όλες εκείνες και όλους εκείνους που με βοήθησαν να καταρτίσω αυτή την έκθεση, και ιδίως τη Γραμματεία της Συνέλευσης που αποτελείται από την κα Annalisa Giannella, τον κ. Guy Milton, την κα Agnieszka Bartol και την κα Alessandra Schiavo.

Michel BARNIER

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η Ομάδα εργασίας «Άμυνα», υπό την προεδρία του κ. Michel Barnier, διεξήγαγε τις εργασίες της σύμφωνα με την εντολή που έλαβε από το Προεδρείο της Συνέλευσης, εντολή που στη συνέχεια αναπτύχθηκε περαιτέρω από τον Πρόεδρο της Ομάδας (CONV 206/02 και CONV 246/02), και με βάση τα ερωτήματα που της υπεβλήθησαν. Η συζήτηση βασίσθηκε, επιπλέον, στα εισαγωγικά σημειώματα που προετοίμασε η Γραμματεία για κάθε μία από τις συνεδριάσεις καθώς και σε ακροάσεις εμπειρογνομόνων (επισυνάπτεται ο κατάλογος των σχετικών εμπειρογνομόνων).
2. Οργανώθηκε επίσης, με τη συνδρομή του Ινστιτούτου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Ασφάλειας, σεμινάριο για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΠΑΑ) κατά το οποίο τα μέλη της Συνέλευσης είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν με εμπειρογνώμονες (το πρόγραμμα του σεμιναρίου, ο κατάλογος των ομιλητών και τα πρακτικά του σεμιναρίου περιέχονται στο έγγραφο CONV 417/02).
3. Η Ομάδα πραγματοποίησε 9 συνεδριάσεις (εκ των οποίων μία από κοινού με την Ομάδα εργασίας «Εξωτερική δράση»). Τα μέλη της Ομάδας, καθώς και άλλα μέλη της Συνέλευσης, υπέβαλαν 44 γραπτές εισηγήσεις ¹.
4. Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των συζητήσεων της Ομάδας και οι συστάσεις που υποβάλλονται στη Συνέλευση.

B. Η ΕΠΑΑ ΣΗΜΕΡΑ

5. Ο στόχος της καθιέρωσης μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) επισημάνθηκε για πρώτη φορά κατά τις διαπραγματεύσεις που οδήγησαν στη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Οι διατάξεις οι σχετικές με την ΚΕΠΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που αφορούν την ΕΠΑΑ, αναθεωρήθηκαν από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ η οποία ετέθη σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999.
6. Η έννοια της ασφάλειας είναι πολύ ευρεία, είναι εκ φύσεως αδιαίρετη, υπερβαίνει τις καθαρώς στρατιωτικές πτυχές και περιλαμβάνει όχι μόνο την ασφάλεια των κρατών αλλά και εκείνη των πολιτών. Με βάση αυτή την ευρεία έννοια της ασφάλειας, η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και η ΕΠΑΑ που αποτελεί τμήμα της ευνοούν την προαγωγή της διεθνούς ασφάλειας βάσει πολυμερών λύσεων και του διεθνούς δικαίου. Η πρόληψη των συγκρούσεων αποτελεί καίριο στοιχείο της προσέγγισης που ακολουθεί η Ένωση στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων. Η ΕΠΑΑ παρέχει τη δυνατότητα στην Ένωση

---

¹ Ο κατάλογος των εισηγήσεων περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II.

να διαθέτει στρατιωτικές επιλογές οι οποίες προστίθενται στα μη στρατιωτικά μέσα πρόληψης και διαχείρισης των κρίσεων.

Εξ άλλου, στο πλαίσιο αυτής της ευρείας έννοιας της ασφάλειας, ο αφοπλισμός κατέχει πρωταρχική θέση. Η Ένωση έχει αναλάβει ιδιαίτερη δέσμευση, στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ, να προωθήσει τις πολυμερείς προσπάθειες υπέρ του αφοπλισμού.

Νομικές βάσεις

7. Οι κυριότερες νομικές βάσεις στις οποίες στηρίζεται σήμερα η ΕΠΑΑ περιλαμβάνονται στο άρθρο 17 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), πράγμα που καθιστά την ΕΠΑΑ αναπόσπαστο μέρος της ΚΕΠΠΑ. Το συγκεκριμένο άρθρο περιέχει, στην παράγραφο 1, ευρύτατο ορισμό του πεδίου της ΕΠΑΑ η οποία περιλαμβάνει *«το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της προοδευτικής διαμόρφωσης κοινής αμυντικής πολιτικής, (...) η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το αποφασίσει»*. Το ίδιο άρθρο (παράγραφος 2) διευκρινίζει ότι τα θέματα ασφάλειας περιλαμβάνουν τα καθήκοντα Petersberg, και ιδίως *«τις ανθρωπιστικές αποστολές και τις αποστολές διάσωσης, τις αποστολές της διατήρησης της ειρήνης, της επέμβασης μαχίμων δυνάμεων στη διαχείριση των κρίσεων, καθώς και την αποκατάσταση της ειρήνης»*.

Οι εξελίξεις μετά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας

8. Το νέο διεθνές περιβάλλον και τα όρια της δράσης των κρατών μελών της Ένωσης που διαπιστώθηκαν κατά την κρίση των Βαλκανίων οδήγησαν στην εξέταση του τρόπου με τον οποίο θα μπορούσε να υλοποιηθεί η ΕΠΑΑ πιο συγκεκριμένα.
9. Η γαλλοβρετανική συνάντηση στο Saint-Malo, κατόπιν δε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας τον Ιούνιο 1999, έδωσαν πολιτική ώθηση και χάραξαν τις αναγκαίες κατευθυντήριες γραμμές για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

10. Κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κολωνίας (3-4 Ιουνίου 1999), οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ έλαβαν την απόφαση να προικισθεί η Ένωση με ικανότητα αυτόνομης δράσης, υποστηριζόμενη από αξιόπιστες στρατιωτικές δυνάμεις, με τα αναγκαία μέσα για τη λήψη απόφασης χρησιμοποίησής τους και την απαιτούμενη προς τούτο ετοιμότητα, ώστε να αντιδρά στις διεθνείς κρίσεις, με την επιφύλαξη των δράσεων του NATO. Κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι (10-11 Δεκεμβρίου 1999), οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων επιβεβαίωσαν ότι επιθυμούν να δώσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυτόνομη ικανότητα λήψεως αποφάσεων και εξέφρασαν την πρόθεσή τους, όταν το NATO αυτό καθεαυτό δεν συμμετέχει το ίδιο στην αντιμετώπιση διεθνών κρίσεων, να αναπτύσσουν και να διεξάγουν στρατιωτικές επιχειρήσεις υπό τη διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα συμπεράσματα αυτά αναπτύχθηκαν περαιτέρω στη συνέχεια από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Αν και η φυσική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά τη δράση της στο πεδίο της διαχείρισης των κρίσεων στο εξωτερικό της Ένωσης, εξακολουθεί να παραμένει σχετικά πλησίον των συνόρων της, ούτε η Συνθήκη ούτε τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θέτουν γεωγραφικούς περιορισμούς στη δράση της Ένωσης.

α) Στρατιωτικές δυνατότητες

11. Κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι, ο πολιτικός στόχος που είχε καθοριστεί στην Κολωνία έλαβε τη μορφή συγκεκριμένων στόχων που αφορούν τη δημιουργία αξιόπιστων, διαθέσιμων και αποτελεσματικών ευρωπαϊκών δυνάμεων. Σύμφωνα με αυτόν τον στόχο (εφεξής αποκαλούμενο Πρωταρχικό Στόχο του Ελσίνκι - «Helsinki headline goal»), τα κράτη μέλη δεσμεύονται ότι, από το 2003 και μέσω εθελοντικής συνεργασίας, θα είναι σε θέση **να αναπτύξουν ταχέως** (εντός 60 ημερών) και στη συνέχεια **να διατηρήσουν** (επί ένα έτος τουλάχιστον) **δυνάμεις ικανές να εκτελούν το πλήρες φάσμα των καθηκόντων Petersberg** που ορίζονται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που απαιτούν σημαντικές δυνάμεις, έως και τη δημιουργία σώματος στρατού (έως και 15 ταξιαρχιών, ήτοι 50.000-60.000 ανδρών).

Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης **να είναι σε θέση να αναπτύξουν μικρότερες μονάδες ταχείας ανταπόκρισης με πολύ μεγάλη ετοιμότητα διαθεσιμότητας**. Οι δυνάμεις αυτές πρέπει να είναι αυτόνομες και να διαθέτουν το απαιτούμενο δυναμικό διοίκησης, ελέγχου και συλλογής πληροφοριών, επιμελητεία και άλλες υπηρεσίες υποστήριξης μάχης, και, επιπλέον, ανάλογα με την περίπτωση, αεροπορικά και ναυτικά στοιχεία. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθόρισαν επίσης κοινούς στόχους ως προς τις ικανότητες (διοίκησης και ελέγχου, αναγνωριστικές και στρατηγικών μεταφορών).

12. Για τα κράτη μέλη που είναι επίσης μέλη της Ατλαντικής Συμμαχίας, υπενθυμίζεται ότι οι στρατιωτικές τους δυνατότητες πρέπει να τους επιτρέπουν επίσης να ανταποκρίνονται πλήρως στο ρόλο τους στα πλαίσια επιχειρήσεων του NATO.
13. Επιπλέον, ήδη από τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κολωνίας είχε συμφωνηθεί, με βάση τη δήλωση της διάσκεψης κορυφής του NATO που πραγματοποιήθηκε στην Ουάσιγκτον το 1999, ότι η Ένωση πρέπει να έχει τη δυνατότητα διεξαγωγής επιχειρήσεων με χρήση των μέσων και του δυναμικού του NATO. Για την πραγματοποίηση επιχειρήσεων τέτοιου τύπου, πρέπει να συμφωνηθούν ειδικές ρυθμίσεις με τη Συμμαχία.
14. Έχουν πραγματοποιηθεί δύο διασκέψεις ανάληψης δεσμεύσεων για τις στρατιωτικές δυνατότητες από τον Νοέμβριο του 2000. Κατά τις διασκέψεις αυτές δόθηκαν οι αναγκαίες εθνικές δεσμεύσεις για την επίτευξη των στόχων του Ελσίνκι. Η ανάλυση του καταλόγου των δυνάμεων έδωσε τη δυνατότητα να επιβεβαιωθεί ότι μέχρι το 2003 η Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι σε θέση να εκτελεί απαιτητικότερες επιχειρήσεις καθώς το δυναμικό που έχει στη διάθεσή της συνεχίζει να αναπτύσσεται.
15. Μετά την ανάλυση των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τις δύο διασκέψεις για τη βελτίωση των στρατιωτικών δυνατοτήτων, τα κράτη μέλη αποφάσισαν τη θέσπιση ενός *Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για τις Δυνατότητες* για να καλύψουν τα κενά που έχουν διαπιστωθεί στον τομέα των δυνατοτήτων, με τον εξορθολογισμό των προσπάθειών των κρατών μελών στον τομέα της άμυνας και με την αύξηση της συνέργειας μεταξύ των εθνικών και διεθνών τους σχεδίων.
16. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκαν 19 ομάδες εργασίας οι οποίες εξετάζουν τα περισσότερα σημαντικά κενά τα οποία εντοπίστηκαν από την Task Force «Πρωταρχικός Στόχος». Οι εκθέσεις των ομάδων εργασίας αναμένεται να υποβληθούν την 1η Μαρτίου 2003.
17. Αν και έχει επιτευχθεί αξιοσημείωτη πρόοδος στον εντοπισμό και στην κάλυψη των κενών, διαπιστώνεται εν τούτοις ότι τα αποτελέσματα δεν είναι ακόμη ικανοποιητικά και ότι απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες.
18. Τα κρίσιμα κενά αφορούν τα ακόλουθα στοιχεία :
  - το σύστημα διοίκησης, ελέγχου και επικοινωνίας,
  - τις στρατηγικές πληροφορίες και την επιτήρηση και προστασία των εμπλεκόμενων δυνάμεων,
  - τις στρατηγικής σημασίας αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές,
  - τη δυνατότητα ουσιαστικής δέσμευσης.

β) Θεσμικές εξελίξεις

19. Η ενίσχυση των δυνατοτήτων συνοδεύθηκε από θεσμικές εξελίξεις, αρχίζοντας από τον διορισμό, κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας, του Υπατου Εκπρόσωπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, του οποίου η δράση στον τομέα της «διπλωματίας των καυτών σημείων», ιδίως δε στην ΠΓΔΜ, υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική και χρήσιμη. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας, δημιουργήθηκαν ειδικές δομές για τη λήψη αποφάσεων και την παρακολούθηση των δράσεων διαχείρισης κρίσεων : η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (ΕΠΑ) η οποία ασκεί, υπό την ευθύνη του Συμβουλίου τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική καθοδήγηση των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων, η Στρατιωτική Επιτροπή η οποία παρέχει στρατιωτικές συμβουλές και ασκεί τη στρατιωτική διεύθυνση όλων των στρατιωτικών δραστηριοτήτων και το Στρατιωτικό Επιτελείο το οποίο προσφέρει στρατιωτική τεχνογνωσία.

γ) Μη στρατιωτικές δυνατότητες

20. Από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα, ο καθορισμός στόχων όσον αφορά τις δυνατότητες εφαρμόσθηκε και για τις δυνατότητες μη στρατιωτικού χαρακτήρα - ιδίως της αστυνομίας, καθώς επίσης και για τις δυνατότητες που απαιτούνται για τις δράσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση του σεβασμού του κράτους δικαίου, στη δημιουργία μιας μη στρατιωτικής διοίκησης και στην πολιτική προστασία. Δημιουργήθηκε επίσης μια επιτροπή επιφορτισμένη με τις μη στρατιωτικές πτυχές της διαχείρισης των κρίσεων. Στο μεταξύ, οργανώθηκαν διασκέψεις για τη βελτίωση των μη στρατιωτικών δυνατοτήτων και υιοθετήθηκε σχέδιο δράσης όσον αφορά τις δυνατότητες της αστυνομίας.
21. Στις 19 Νοεμβρίου 2002, η διάσκεψη για τις δυνατότητες μη στρατιωτικής διαχείρισης των κρίσεων διαπίστωσε ότι οι συγκεκριμένοι στόχοι που ορίσθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για το 2003 στους τομείς προτεραιότητας (αστυνομία, κράτος δικαίου, πολιτική προστασία, μη στρατιωτική διοίκηση) έχουν ξεπερασθεί από τις εθελοντικές δεσμεύσεις των κρατών μελών.

δ) *Διαδικασίες διαχείρισης κρίσεων*

22. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέπτυξε διαδικασίες διαχείρισης κρίσεων και ενέκρινε πολιτική και πρόγραμμα ασκήσεων. Η πρώτη δοκιμή των διαδικασιών έγινε τον Μάιο του 2002 με την άσκηση διαχείρισης κρίσεων CME02. Το κείμενο των διαδικασιών, το οποίο εγκρίθηκε από την ΕΠΑ, παραμένει εξελικτικό κείμενο. Σημειωτέον ότι η δυνατότητα πραγματοποίησης στρατιωτικών γυμνασίων στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ δεν προβλέπεται προς το παρόν στο πρόγραμμα ασκήσεων της Ένωσης.

ε) *Δήλωση για την επιχειρησιακή ετοιμότητα*

23. Με βάση τη σημειωθείσα πρόοδο, τόσο από την άποψη των δομών και διαδικασιών όσο και των δυνατοτήτων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάκεν ενέκρινε μια «*δήλωση επιχειρησιακής ετοιμότητας*» στην οποία ορίζεται ότι «*χάρη στη συνέχιση της ανάπτυξης της ΕΠΑΑ, στην ενίσχυση των δυνατοτήτων της, στρατιωτικών και μη στρατιωτικών, και στη δημιουργία κατάλληλων δομών, η Ένωση είναι πλέον σε θέση να αναλαμβάνει επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων. Η ανάπτυξη των μέσων και δυνατοτήτων που θα διαθέτει η Ένωση θα της επιτρέψει να αναλαμβάνει προοδευτικά όλο και πιο περίπλοκες επιχειρήσεις*».
24. Μετά από αυτή τη δήλωση, η Ένωση αποφάσισε να εγκαταστήσει, από 1ης Ιανουαρίου 2003, αστυνομική αποστολή στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η οποία θα διαδεχθεί την αστυνομική επιχείρηση των Ηνωμένων Εθνών. Επιπλέον, η Ένωση εξετάζει τη δυνατότητα να αναληφθεί η συνέχεια της στρατιωτικής επιχείρησης του NATO στην ΠΓΔΜ.

στ) *Σχέσεις και συνεργασία με το NATO*

25. Η ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική δεν μπορεί να καθορισθεί χωρίς αναφορά στο NATO. Ένδεκα από τα σημερινά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι μέλη του NATO και δεσμεύονται, δυνάμει του άρθρου 5 της Συνθήκης της Ουάσιγκτον, από ρήτρα συλλογικής άμυνας. Το άρθρο 17 της Συνθήκης ΕΕ αναφέρει ρητά τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη του Βόρειου Ατλαντικού για τα κράτη μέλη που είναι μέλη του NATO. Μεταξύ των υποψήφιων χωρών για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τέσσερις ανήκουν στην Συμμαχία και κατά τη διάσκεψη κορυφής της Πράγας στις 21-22 Νοεμβρίου 2002 εκλήθησαν και άλλες χώρες να προσχωρήσουν στο NATO. Για τα κράτη που ανήκουν ταυτόχρονα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο NATO, οι στρατιωτικές τους δυνατότητες πρέπει να τους

επιτρέπουν επίσης να ανταποκρίνονται πλήρως στο ρόλο τους στο πλαίσιο των επιχειρήσεων του NATO.

26. Όπως έχει ήδη τονιστεί, μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας, έχει προβλεφθεί ότι η Ένωση θα έχει τη δυνατότητα διεξαγωγής επιχειρήσεων με τη χρήση μέσων και δυνατοτήτων του NATO (ιδίως όσον αφορά τον σχεδιασμό). Η λεγόμενη «Συμφωνία Βερολίνο +», η οποία θα εξασφάλιζε την πρόσβαση της ΕΕ στις δυνατότητες αυτές, δεν έχει ακόμα συναφθεί. Τα μέλη της Ομάδας υπογράμμισαν ότι η σύναψη της συμφωνίας αυτής έχει μεγάλη σημασία για την υλοποίηση της ΕΠΑΑ.

ζ) Σχέσεις και συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη

27. Η διεθνής δράση της Ένωσης θεμελιώνεται σε μια πολυμερή προσέγγιση. Η Ένωση εργάζεται για την ειρήνη και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η Ένωση αναγνωρίζει ότι πρωταρχικά υπεύθυνο για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας είναι το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.
28. Κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Γκέτεμποργκ (15-16 Ιουνίου 2001), οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων των χωρών μελών έλαβαν επίσης σημαντικές αποφάσεις για την εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Εθνών, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη των συγκρούσεων και τη διαχείριση κρίσεων.
29. Η επιχειρησιακή ικανότητα την οποία αποκτά η Ευρωπαϊκή Ένωση δυνάμει της ΕΠΑΑ ενδέχεται να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο για την πρόληψη των συγκρούσεων και τις επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων που διεξάγονται από τα Ηνωμένα Έθνη.
30. Η εγκατάσταση της Αστυνομικής Αποστολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη αποτέλεσε ευκαιρία συγκεκριμένης συνεργασίας με τα Ηνωμένα Έθνη για την εξασφάλιση της μετάβασης από την μία επιχείρηση στην άλλη.

Γ. ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΜΥΝΑΣ

31. Η αμυντική πολιτική αποτελεί ιδιαίτερη πολιτική τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εκ φύσεως εμπίπτει στους πλέον ευαίσθητους τομείς της εθνικής κυριαρχίας και χρησιμοποιεί κυρίως εθνικά μέσα. Η απόφαση συμμετοχής σε επιχείρηση λαμβάνεται από τις εθνικές αρχές, οι οποίες θα θέλουν πάντα να έχουν λόγο στη διεξαγωγή επιχειρήσεων που έχουν συνέπειες για την ασφάλεια του κράτους και ενδέχεται να θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή στρατιωτών τους, καθώς και τη ζωή των πολιτών τους.
32. Οι διατάξεις που αφορούν την ΕΠΑΑ είναι, επομένως, μερικές φορές διαφορετικές από εκείνες που ισχύουν στον τομέα της ΚΕΠΠΑ.

Ως παραδείγματα αναφέρονται :

- οι διατάξεις της Συνθήκης του Μάαστριχτ (άρθρο 23 § 2 της ΣΕΕ) που αποκλείουν τη δυνατότητα εφαρμογής της ειδικής πλειοψηφίας στις *«αποφάσεις με στρατιωτικές συνέπειες ή με συνέπειες στην άμυνα»*,
- οι διατάξεις για τη χρηματοδότηση της ΕΠΑΑ (άρθρο 28 § 3 της ΣΕΕ), σύμφωνα με τις οποίες *«οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πλην των δαπανών που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα και των περιπτώσεων όπου το Συμβούλιο λαμβάνει ομόφωνα διαφορετική απόφαση»*. Η διάταξη αυτή απαγορεύει τη χρηματοδότηση στρατιωτικών επιχειρήσεων από τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Κατά συνέπεια, η χρηματοδότηση αυτή μπορεί να εξασφαλιστεί είτε άμεσα από τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην επιχείρηση (*«costs lie where they fall»*) είτε με τη δημιουργία ενός άλλου συστήματος.

Διαφορές ως προς την επικρατούσα κατάσταση

33. Καλό θα ήταν εν προκειμένω να εξεταστούν οι διαφορετικές καταστάσεις που επικρατούν στα κράτη μέλη από απόψεως π.χ. ισχύοντος καθεστώτος, δημοσιονομικής προσπάθειας και στρατιωτικών δυνατοτήτων.

α) Διαφορετικό καθεστώς

34. Ένδεκα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γερμανία, Βέλγιο, Δανία, Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία και Ηνωμένο Βασίλειο) είναι μέλη του ΝΑΤΟ και επομένως δεσμεύονται από τη ρήτρα συλλογικής άμυνας που προβλέπεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης της Ουάσιγκτον.
35. Τα κράτη αυτά, πλην της Δανίας, είναι επίσης μέλη της ΔΕΕ και έχουν κατά συνέπεια αναλάβει ανάλογη, αν όχι και ευρύτερη, δέσμευση στο πλαίσιο του άρθρου V της Συνθήκης των Βρυξελλών.
36. Τέσσερα κράτη μέλη (Αυστρία, Φινλανδία, Ιρλανδία και Σουηδία) έχουν καθεστώς ουδέτερης ή αδέσμευτης χώρας. Οι χώρες αυτές συνεργάζονται με το ΝΑΤΟ στα πλαίσια του Προγράμματος Σύμπραξης για την Ειρήνη (PPP) και συμμετέχουν στο Συμβούλιο Ευρωατλαντικής Εταιρικής Σχέσης (EAPC). Έχουν επίσης καθεστώς παρατηρητή στα πλαίσια της ΔΕΕ.
37. Υπενθυμίζεται επίσης η ιδιαίτερη περίπτωση της Δανίας η οποία, αν και μέλος του ΝΑΤΟ, απολαύει, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικού καθεστώτος που απορρέει από πρωτόκολλο προσαρτημένο στη Συνθήκη. Κατ' εφαρμογή του πρωτοκόλλου αυτού, η Δανία δεν συμμετέχει στην εκπόνηση και εφαρμογή των αποφάσεων και δράσεων της Ένωσης που έχουν συνέπειες στην άμυνα, αλλά και δεν εμποδίζει την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα αυτό.
38. Τέτοιες διαφορές παρατηρούνται επίσης και μεταξύ των χωρών που είναι υποψήφιες για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέσσερις από αυτές (Ουγγαρία, Πολωνία, Τσεχική Δημοκρατία, Τουρκία) είναι ήδη μέλη του ΝΑΤΟ, ενώ άλλες εκλήθησαν να συμμετάσχουν στο ΝΑΤΟ κατά η διάσκεψη κορυφής της Πράγας στις 21 και 22 Νοεμβρίου 2002. Οι υποψήφιες για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση χώρες που είναι ήδη μέλη του ΝΑΤΟ είναι επίσης «συνδεδεμένα μέλη» της ΔΕΕ, οι υπόλοιπες (Βουλγαρία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία) έχουν το καθεστώς του «συνδεδεμένου εταίρου» και θα λάβουν ασφαλώς το καθεστώς του «συνδεδεμένου μέλους» μετά την προσχώρησή τους στο ΝΑΤΟ. Δύο από τις υποψήφιες χώρες παραμένουν αδέσμευτες (Κύπρος και Μάλτα).

β) Διαφορές στο επίπεδο της αμυντικής βιομηχανίας

39. Επί του παρόντος, η κατάσταση των κρατών μελών στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας είναι επίσης εξαιρετικά διαφοροποιημένη. Οι χώρες που συνεργάζονται στο πλαίσιο του OCCAR¹ (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο) και της L.O.I.² (Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία) αντιπροσωπεύουν από μόνες τους το 90% του συνόλου της ευρωπαϊκής παραγωγής σε αυτόν τον τομέα.

γ) Δημοσιονομικές διαφορές

40. Άλλη πηγή διαφορών είναι ασφαλώς η καταβαλλόμενη δημοσιονομική προσπάθεια, η ίδια η δομή του προϋπολογισμού για την άμυνα καθώς και η φύση των στρατιωτικών δυνατοτήτων. Το επίπεδο των δημοσιονομικών προσπαθειών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ποικίλλει σημαντικά. Από μια ανάλυση των προϋπολογισμών των κρατών στον τομέα της άμυνας προκύπτει ότι μόνο σε πέντε από τα δεκαπέντε κράτη μέλη οι στρατιωτικές δαπάνες υπερβαίνουν το 2% του ΑΕΠ. Μόνο δύο εξ αυτών, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ανακοίνωσαν πρόσφατα αισθητές αυξήσεις των στρατιωτικών τους προϋπολογισμών για εξοπλισμούς. Στα περισσότερα κράτη μέλη οι στρατιωτικές δαπάνες εξακολουθούν να φθίνουν.
41. Η διαφορετική δομή των αμυντικών προϋπολογισμών πρέπει επίσης να επισημανθεί, διότι το ποσοστό των δαπανών που διατίθεται για έρευνα και ανάπτυξη και για εξοπλισμούς είναι καθοριστικής σημασίας. Σημειωτέον επίσης, εν προκειμένω, ότι ορισμένες χώρες διαθέτουν στρατιωτικές αστυνομικές δυνάμεις οι οποίες επίσης χρηματοδοτούνται από τον αμυντικό προϋπολογισμό.

---

¹ Βασική αποστολή του OCCAR (Κοινός Οργανισμός συνεργασίας στον τομέα των εξοπλισμών) είναι η σύναψη αποτελεσματικών συμφωνιών για τη διαχείριση και την ανάπτυξη ορισμένων προγραμμάτων συνεργασίας στον τομέα των εξοπλισμών μεταξύ των κρατών μελών. Ο OCCAR έχει σήμερα τη διαχείριση διαφόρων διεθνών προγραμμάτων.

² Το 1998 έξι κράτη μέλη υπέγραψαν μία Επιστολή Προθέσεων (Letter of Intent) σκοπός της οποίας είναι ο καθορισμός πλαισίου για τη στήριξη των βιομηχανικών αναδιαρθρώσεων στον τομέα της άμυνας.

δ) *Διαφορές ως προς τη δυνατότητα ανάπτυξης των δυνάμεων*

42. Υπάρχουν μεταξύ των κρατών μελών σημαντικές διαφορές ως προς την ικανότητα ανάπτυξης δυνάμεων. Η ικανότητα αυτή, αν και έως ένα βαθμό εξαρτάται από τους εθνικούς προϋπολογισμούς στον τομέα της άμυνας, δεν είναι απλώς θέμα προϋπολογισμού. Μόνο μικρός αριθμός κρατών μελών διαθέτουν σήμερα δυνάμεις ικανές για επιχειρήσεις εκτός του εθνικού εδάφους.

ε) *Άλλες διαφορές*

43. Μπορούν να εντοπιστούν κι άλλες διαφορές : μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, επαγγελματικός στρατός ή στρατός κληρωτών, ύπαρξη ή μη ύπαρξη πυρηνικών όπλων, κλπ.

Συνεργασίες που έχουν αναπτυχθεί μεταξύ ορισμένων κρατών μελών

44. Σε διάφορους τομείς της άμυνας υπάρχουν στενότερες συνεργασίες μεταξύ ορισμένων κρατών μελών :
- στον τομέα των εξοπλισμών, ορισμένα κράτη μέλη συνεργάζονται στα πλαίσια του OCCAR και της LOI. Η ιδιαιτερότητα της συνεργασίας αυτής έγκειται στο γεγονός ότι λίγα μόνο κράτη μέλη συμμετέχουν σε αυτές και δεσμεύονται για την από κοινού διεκπεραίωση σχεδίων,
  - στον στρατιωτικό τομέα, ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει πολυεθνικές στρατιωτικές μονάδες οι οποίες διαθέτουν στρατηγεία ή επιτελεία. Πρόκειται για το Eurocorps (χερσαίες δυνάμεις : Γερμανία, Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο), το Eurofor (χερσαίες δυνάμεις : Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία), το Euromarfor (ναυτικές δυνάμεις : Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία), την Ευρωπαϊκή Αεροπορική Ομάδα (Γερμανία, Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο), την Πολυεθνική Μεραρχία (Κέντρο) (Γερμανία, Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο), το Επιτελείο του Πρώτου Γερμανο-ολλανδικού Σώματος (Γερμανία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο).

Υπάρχουν επίσης κι άλλες πολυεθνικές δυνάμεις οι οποίες όμως δεν διαθέτουν κοινά στρατηγεία (για παράδειγμα η Βρετανο-ολλανδική Αμφίβια Δύναμη και η Ισπανο-ιταλική Αμφίβια Δύναμη) καθώς και πολυεθνικές στρατιωτικές μονάδες (NORDCAPS, με τη συμμετοχή τριών κρατών μελών, Φινλανδίας, Σουηδίας και Δανίας, καθώς επίσης και της Νορβηγίας).

Δ. ΟΙ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η νέα απειλή ¹

45. Η ΕΠΑΑ είχε οριστεί και αναπτυχθεί σε συνάρτηση με τις προκλήσεις και τις απειλές όπως αυτές είχαν εκτιμηθεί στη δεκαετία του 1990. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι αυτός ο ορισμός της απειλής έχει πλέον ξεπεραστεί από τις διεθνείς εξελίξεις. Μετά την 11η Σεπτεμβρίου, η απειλή δεν ορίζεται πλέον μόνο από τον κίνδυνο συγκρούσεων μεταξύ κρατών ή εθνοτήτων. Έχουμε πλέον περάσει σε μια κατάσταση **παγκόσμιας ανασφάλειας** που χαρακτηρίζεται από ασαφείς κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων αυτών που συνδέονται με διεθνείς τρομοκρατικές οργανώσεις ή με τη χρήση όπλων μαζικής καταστροφής, οι οποίοι δεν ελέγχονται από τα μέσα που έχουν προβλεφθεί για τη διαχείριση συγκρούσεων με την παραδοσιακή έννοια του όρου.
46. Τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου οδηγούν στη σκέψη ότι όχι μόνο θα πρέπει να υπάρξει επιδίωξη σταθερότητας στο εξωτερικό της Ένωσης αλλά επίσης ότι είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί η ασφάλεια στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως για την προστασία του άμαχου πληθυσμού και των δημοκρατικών θεσμών. Το καθαρώς εθνικό πλαίσιο δεν είναι πλέον επαρκές. Ταυτόχρονα, η κοινή γνώμη ζητά περισσότερο από ποτέ ασφάλεια και προστασία και δείχνει σε μεγάλο βαθμό να τάσσεται υπέρ της ευρωπαϊκής άμυνας. Εναπόκειται επομένως στη Συνέλευση να σκεφθεί τρόπους για τη γεφύρωση αυτού του χάσματος μεταξύ προσδοκιών και πραγματικότητας.

---

¹ Ορισμένα μέλη της Ομάδας δεν συμφωνούν με την ανάλυση αυτή.

Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα

47. Ένα βασικό στοιχείο της αξιοπιστίας της αμυντικής πολιτικής της Ένωσης, και επομένως της αξιοπιστίας του διεθνούς ρόλου της, είναι η ύπαρξη ικανοποιητικών και διαλειτουργικών στρατιωτικών δυνατοτήτων. Αυτή η πρόκληση είχε ήδη αναγνωριστεί από την εποχή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κολωνίας και, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, έχουν πλέον επιτευχθεί πολλά. Ωστόσο, θα πρέπει αφενός να εξασφαλιστεί η πλήρης επίτευξη του Πρωταρχικού Στόχου του Ελσίνκι και αφετέρου να ελεγχθεί μήπως θα πρέπει οι στόχοι των δυνατοτήτων να αναθεωρηθούν σε συνάρτηση με τις νέες απειλές. Η ανάγκη νέων προσπαθειών ως προς τις δυνατότητες προσκρούει ιδίως στους δημοσιονομικούς περιορισμούς των κρατών μελών. Η Ομάδα συμφωνεί ομόφωνα ότι απαιτείται να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δαπανών. Πολλά μέλη της Ομάδας κρίνουν επίσης αναγκαίο να αυξηθούν οι αμυντικοί προϋπολογισμοί.
48. Είναι βασικής σημασίας να αυξηθούν οι επενδύσεις στον τομέα της στρατιωτικής έρευνας, τόσο για να εξασφαλιστεί η ύπαρξη εξοπλισμού υψηλών δυνατοτήτων όσο και προς το συμφέρον των μη αμυντικών βιομηχανιών οι οποίες επίσης επωφελούνται από τα αποτελέσματα της στρατιωτικής έρευνας. Η ανάγκη ενίσχυσης της στρατιωτικής έρευνας φαίνεται ιδίως από τις σημαντικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ του επιπέδου των ευρωπαϊκών επενδύσεων και εκείνου των ΗΠΑ (περίπου 10 δισεκατομμύρια ευρώ για την Ευρωπαϊκή Ένωση έναντι 53 δισεκατομμυρίων ευρώ για τις Ηνωμένες Πολιτείες). Η αποτελεσματικότητα των δαπανών αυτών φαίνεται επίσης να είναι μικρότερη στην Ευρώπη.
49. Η Ένωση πρέπει να είναι σε θέση να κινητοποιεί ταχέως τις στρατιωτικές και μη στρατιωτικές δυνατότητές της στα πλαίσια της διαχείρισης κρίσεων. Δεν μπορεί να περιορίζεται σε δηλώσεις για την επιχειρησιακή λειτουργικότητα ή σε καταλόγους δυνάμεων. Πρέπει να μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις γρήγορα και αποτελεσματικά.

E. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

50. Η Ομάδα τόνισε ότι η πολιτική ασφάλειας και άμυνας συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στη διεθνή αξιοπιστία της Ένωσης. Με τον καθορισμό αυτής της πολιτικής δεν επιδιώκεται η μετατροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε στρατιωτική συμμαχία αλλά το να της δοθούν τα αναγκαία μέσα για την υπεράσπιση των στόχων της και των αξιών της και για να συμβάλλει στην ειρήνη και τη σταθερότητα στον κόσμο σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και το διεθνές δίκαιο. Η Ομάδα, η οποία υπογράμμισε ότι αυτοί είναι οι

στόχοι της ΚΕΠΠΑ, που περιλαμβάνει και την ΕΠΑΑ, όπως έχουν εγγραφεί στην ισχύουσα Συνθήκη, σημείωσε επίσης με ενδιαφέρον την πρόταση της Ομάδας «Εξωτερική δράση» για την εγγραφή «στόχων και αρχών» στη Συνταγματική Συνθήκη (βλ. CONV 459/02). Η Ομάδα σημείωσε επίσης ότι η αρχή της ισότητας των φύλων (gender awareness) θα ισχύσει σε όλους τους τομείς.

I. Διαχείριση κρίσεων

(α) Εκσυγχρονισμός των καθηκόντων Petersberg

51. Η Ομάδα συνιστά να διευρυνθεί η περιγραφή των καθηκόντων Petersberg με ειδικές αναφορές και σε άλλα καθήκοντα που συνεπάγονται χρήση στρατιωτικών μέσων :
- πρόληψη συγκρούσεων (έγκαιρη προειδοποίηση, μέτρα ενίσχυσης της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας, κλπ.),
  - κοινές δράσεις αφοπλισμού (προγράμματα καταστροφής όπλων και ελέγχου των εξοπλισμών),
  - παροχή συμβουλών και αρωγής επί στρατιωτικών θεμάτων («*defence outreach*» : συνεργασία με τις στρατιωτικές δυνάμεις τρίτης χώρας ή περιφερειακού / υποπεριφερειακού οργανισμού για την ανάπτυξη δημοκρατικών ένοπλων δυνάμεων με την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, π.χ. με εκπαιδευτικές δράσεις),
  - επιχειρήσεις σταθεροποίησης μετά το τέλος συγκρούσεων,
  - στήριξη των αρχών τρίτων χωρών, κατόπιν αιτήματός τους, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

(β) Ρυθμίσεις για την εξασφάλιση συνοχής και αποτελεσματικότητας κατά τη διεξαγωγή επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων

52. Μια επιχείρηση διαχείρισης κρίσεως πρέπει οπωσδήποτε να έχει δύο χαρακτηριστικά : συνοχή και αποτελεσματικότητα. Στην Ομάδα υπήρξε σαφής υποστήριξη του ότι θα πρέπει να θεσπιστούν ταχείες και αποτελεσματικές διαδικασίες για τη διαχείριση κρίσεων, χωρίς να θίγεται ο πολιτικός έλεγχος.

- α) Θα πρέπει να γίνει χρήση του άρθρου 25 της Συνθήκης της Νίκαιας το οποίο επιτρέπει την ανάθεση της εξουσίας λήψεως αποφάσεων του Συμβουλίου στην Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας όσον αφορά τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση μιας επιχείρησης που αποφασίζεται από το Συμβούλιο, και αυτό καθ' όλη τη διάρκεια της επιχείρησης.
- β) Συνιστάται η ενίσχυση του ρόλου του Ύπατου Εκπροσώπου. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος πρέπει να διαθέτει δικαίωμα πρωτοβουλίας σε θέματα διαχείρισης κρίσεων, ενώ η απόφαση για την έναρξη μιας επιχείρησης θα εξακολουθήσει να λαμβάνεται από το Συμβούλιο. Ειδικότερα, ο Ύπατος Εκπρόσωπος θα είναι αρμόδιος για την υποβολή πρότασης στο Συμβούλιο με την οποία θα προσδιορίζεται ο τύπος της μελετώμενης επιχείρησης και τα μέσα που κρίνονται αναγκαία για την υλοποίηση αυτής της επιχείρησης. Επί πλέον, είναι βασικής σημασίας για τη διεξαγωγή μιας επιχείρησης διαχείρισης κρίσεως η ευθύνη του συντονισμού της επιχείρησης να ανατίθεται στον Ύπατο Εκπρόσωπο ο οποίος θα πρέπει να εξασφαλίζει τη συνοχή των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών πτυχών της επιχείρησης, υπό την εξουσία του Συμβουλίου και στο πλαίσιο των παραμέτρων που αυτό καθορίζει. Ο διοικητής της στρατιωτικής επιχείρησης και οι υπεύθυνοι των μη στρατιωτικών πτυχών πρέπει να λογοδοτούν στον Ύπατο Εκπρόσωπο. Αυτός θα πρέπει να εξουσιοδοτείται, σε επείγουσες περιπτώσεις, να λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις υπό την εξουσία του Συμβουλίου και σε στενή και διαρκή επαφή με την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας η οποία ασκεί τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση της επιχείρησης διαχείρισης κρίσεως. Θα έχει επίσης την υποχρέωση να ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο για τις δραστηριότητές του.
- γ) Η ανάγκη εξασφάλισης του επιτόπιου συντονισμού μεταξύ των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών πτυχών είναι ζωτικής σημασίας και πρέπει να αντανakλά τις ρυθμίσεις που αποφασίζονται στις Βρυξέλλες. Ο ρόλος αυτός θα πρέπει να ανατεθεί στους Ειδικούς Εντεταλμένους που θα ενεργούν επί τόπου υπό την εξουσία του Ύπατου Εκπροσώπου ή, στην περίπτωση που δεν υπάρχει Ειδικός Εντεταλμένος, σε πρόσωπο που ορίζεται από το Συμβούλιο για τον σκοπό αυτό. Όλες αυτές οι ρυθμίσεις πρέπει να τηρούν την αρχή της ενιαίας στρατιωτικής διοίκησης.
- δ) Η έναρξη μιας επιχείρησης απαιτεί επίσης, τόσο για τις στρατιωτικές όσο και τις μη στρατιωτικές πτυχές της, ταχεία πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Όσον αφορά τις μη στρατιωτικές πτυχές μιας επιχείρησης διαχείρισης κρίσεως, η Ομάδα έλαβε προσεκτικά υπό σημείωση τις συστάσεις της Ομάδας εργασίας VII «Εξωτερική δράση».

Όσον αφορά τις στρατιωτικές πτυχές των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων, η πλειοψηφία των μελών της Ομάδας υποστηρίζει τις παρακάτω προτάσεις :

- όταν η μελετώμενη επιχείρηση είναι στρατιωτική επιχείρηση ή επιχείρηση της οποίας η στρατιωτική ή μη φύση δεν έχει ακόμα καθοριστεί, απαιτείται να προβλέπεται επαρκής χρηματοδότηση της προπαρασκευαστικής φάσης της επιχείρησης. Προτείνεται επομένως η σύσταση ενός σχετικά περιορισμένου κεφαλαίου, βάσει συνεισφορών των κρατών μελών, από το οποίο θα χρηματοδοτούνται τα προπαρασκευαστικά στάδια μιας επιχείρησης, ενώ θα αποφεύγονται παράλληλα οι επικαλύψεις με τα άλλα υπάρχοντα μέσα. Η διαχείριση του κεφαλαίου αυτού θα διέπεται από αυστηρές διατάξεις που θα προβλεφθούν σε δημοσιονομικό κανονισμό και θα υπόκειται σε πολιτικό και δημοσιονομικό έλεγχο,
  - λόγω του γεγονότος ότι οι στρατιωτικές επιχειρήσεις δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, προτάθηκε να προβλεφθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα ένας μηχανισμός που θα επιτρέπει την ανάληψη των κοινών δαπανών.
- ε) Θεωρείται επίσης αναγκαίο, για να εξασφαλιστεί και στα προηγούμενα στάδια μια καλύτερη διαλειτουργικότητα, να ενισχυθεί η συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης. Η πρόταση για τη δημιουργία μιας κοινής στρατιωτικής ακαδημίας έχει προκαλέσει ένα κάποιο ενδιαφέρον.

(γ) Διευκόλυνση της ευελιξίας στη λήψη αποφάσεων και στη δράση

53. Με την προοπτική της επικείμενης διεύρυνσης της Ένωσης, τα περισσότερα μέλη της Ομάδας έκριναν ότι είναι σημαντικότερο από ποτέ να δεχθούν τα κράτη μέλη τη μετάβαση από την ομοφωνία σε άλλους τρόπους λήψεως αποφάσεων που θα βασίζονται περισσότερο στη συγκατάθεση και σε ένα πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών. Η έναρξη μιας επιχείρησης θα αποφασίζεται ομόφωνα, με την εφαρμογή ωστόσο κανόνων εποικοδομητικής αποχής, που θα μπορούσαν εξ άλλου να καταστούν πιο ευέλικτοι. Τα κράτη μέλη που δεν επιθυμούν να παράσχουν ενεργό υποστήριξη σε μια επιχείρηση, ιδίως αυτά που δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν στρατιωτικά, θα ενθαρρύνονται να μην εναντιωθούν σε αυτήν αλλά απλώς να απόσχουν. Μετά την έναρξη της επιχείρησης, τα κράτη μέλη που έχουν απόσχει δεν θα συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη διεξαγωγή της επιχείρησης

όπως είχε αρχικά αποφασιστεί, θα μπορούν όμως να συμμετάσχουν σε αυτήν σε μεταγενέστερο στάδιο. Θα συμμετέχουν πάντως στη λήψη αποφάσεων που έχουν σημαντικές πολιτικές επιπτώσεις ή τροποποιούν ουσιαστικά το πλαίσιο διεξαγωγής της επιχείρησης, πέραν της εντολής ή των «terms of reference» της αρχικά αποφασισθείσας αποστολής.

54. Οι συζητήσεις στο πλαίσιο της Ομάδας οδήγησαν στη διαπίστωση των υπαρχουσών διαφορών μεταξύ των κρατών μελών στο επίπεδο των δυνατοτήτων καθώς και στο επίπεδο της βούλησης να δεσμευτούν ενεργά ακόμα και για αποστολές που έχουν ήδη εγγραφεί στη Συνθήκη όπως π.χ. η αποκατάσταση της ειρήνης. Πολλά μέλη της Ομάδας πρότειναν ότι, όπως ακριβώς η Συνθήκη του Μάαστριχτ δημιούργησε μια μορφή ειδικής συνεργασίας για την καθιέρωση και τη διαχείριση του ευρώ, η νέα Συνθήκη θα πρέπει παρομοίως να προβλέπει μια **μορφή στενότερης συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών** που επιθυμούν τη διεξαγωγή απαιτητικότερων αποστολών και πληρούν τις προϋποθέσεις ικανοποιητικής εκπλήρωσης αυτής της δέσμευσης. Ένας από τους όρους συμμετοχής σε αυτή την «ευρωζώνη άμυνας» πρέπει να συνίσταται στην υπόθεση ότι οι προεπιλεγείσες δυνάμεις και οι δυνατότητες διοίκησης και ελέγχου θα είναι όντως διαθέσιμες. Και άλλοι παράγοντες είναι επίσης σημαντικοί, όπως η ετοιμότητα, η διαλειτουργικότητα και η αναπτυξιμότητα των δυνάμεων.
55. Επί πλέον αυτής της ειδικής συνεργασίας που θα καθιερωθεί με τη Συνθήκη, ορισμένα μέλη πρότειναν επίσης να τροποποιηθούν οι διατάξεις για την **ενισχυμένη συνεργασία**, όπως αυτές προκύπτουν από τη Συνθήκη της Νίκαιας. Οι διατάξεις αυτές πρέπει γενικά να είναι ανοικτές και για τη συνεργασία σε θέματα ασφάλειας και άμυνας και θα πρέπει να γίνουν ελαστικότεροι οι όροι χρησιμοποίησής τους (η απόφαση καθιέρωσης ενισχυμένης συνεργασίας να λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία, μείωση του αριθμού των κρατών που απαιτείται για τη διαμόρφωση ειδικής πλειοψηφίας, ταχείες διαδικασίες λήψεως αποφάσεων). Ορισμένα μέλη της Ομάδας έδειξαν ενδιαφέρον για την πρόταση αυτή αλλά θεωρούν ότι το συγκεκριμένο θέμα, λόγω των ευρύτερων συνεπειών του, θα πρέπει να συζητηθεί διεξοδικότερα αφού ληφθούν υπόψη οι συζητήσεις που διεξάγονται στις άλλες Ομάδες εργασίας. Μερικά μέλη της Ομάδας αντιτίθενται στην εφαρμογή διατάξεων ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της άμυνας.

II. Η απάντηση στη νέα απειλή : περισσότερη αλληλεγγύη

56. Η Ομάδα διαπίστωσε ότι η απειλή την οποία αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αλλάξει μορφή από την εποχή που πρωτοαναπτύχθηκε η ΕΠΑΑ. Τη στιγμή αυτή είναι ανάγκη να αντιμετωπιστεί επίσης ο κίνδυνος της τρομοκρατίας καθώς και η χρησιμοποίηση από τρομοκρατικές ομάδες όπλων μαζικής καταστροφής με στόχο τον άμαχο πληθυσμό και τους δημοκρατικούς θεσμούς των χωρών μας. Η Ομάδα συμφώνησε επίσης ότι η απειλή αυτή απαιτεί ως απάντηση τη χρησιμοποίηση συνδυαστικά του συνόλου των μέσων που διαθέτει σήμερα η Ένωση και ιδίως τα κράτη μέλη της (στρατιωτικά μέσα, συγκέντρωση πληροφοριών, αστυνομική και δικαστική συνεργασία, πολιτική προστασία, κλπ.).

α) Ρήτρα αλληλεγγύης που συνεπάγεται προσφυγή στο σύνολο των μέσων της Ένωσης για την προστασία του άμαχου πληθυσμού και των δημοκρατικών θεσμών

57. Σημειώθηκε ευρεία υποστήριξη υπέρ της προοπτικής μιας νέας ρήτρας που θα προσδιορίζει την αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών και η οποία θα περιληφθεί στο άρθρο 1 της Συνταγματικής Συνθήκης. Η ρήτρα αυτή θα παρέχει **τη δυνατότητα κινητοποίησης όλων των μέσων που διαθέτει η Ένωση** (συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών μέσων και των δομών που είχαν δημιουργηθεί αρχικά για τις αποστολές Petersberg, αλλά επίσης και της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, της πολιτικής προστασίας, κλπ.) για δράσεις που διεξάγονται επί του εδάφους της Ένωσης και οι οποίες αποσκοπούν ιδίως στην **πρόληψη της τρομοκρατικής απειλής, στην προστασία του άμαχου πληθυσμού και των δημοκρατικών θεσμών και στην παροχή αρωγής σε κράτος μέλος, στο έδαφός του, ώστε να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες ενδεχόμενης τρομοκρατικής επίθεσης**. Πρόκειται δηλαδή για μια έμπρακτη εφαρμογή της διατομεακής προσέγγισης που ακολουθεί η Ένωση προκειμένου, αφενός, να δοθούν αποτελεσματικές απαντήσεις στις νέες προκλήσεις και, αφετέρου, να επισημανθούν με σαφήνεια τα στοιχεία που διαφοροποιούν την Ευρωπαϊκή Ένωση από μια στρατιωτική συμμαχία.

58. Η ρήτρα αυτή δεν θα είναι ρήτρα συλλογικής άμυνας που θα συνεπάγεται υποχρέωση στρατιωτικής αρωγής. Θα εφαρμόζεται στις απειλές που προέρχονται από μη κρατικές οντότητες. Εξ άλλου, η αρωγή στη διαχείριση των συνεπειών μιας επίθεσης θα παρέχεται μόνον κατόπιν αιτήματος των πολιτικών αρχών της πληγείσας χώρας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πρέπει να αξιολογεί σε τακτά διαστήματα την απειλή ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης.

59. Στο γενικότερο πλαίσιο αυτής της ενισχυμένης αλληλεγγύης και για να ενισχυθεί ο ήδη υπάρχων κοινοτικός μηχανισμός, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο ενός δικτύου στρατιωτικών ή μη στρατιωτικών μονάδων ειδικευμένων στην πολιτική προστασία οι οποίες θα ορίζονται από τα κράτη μέλη. Το δίκτυο αυτό θα αναλαμβάνει κοινά προγράμματα εκπαίδευσης και συντονισμού των επεμβάσεων, ώστε να διευκολύνεται η αποτελεσματικότερη επέμβαση σε περίπτωση φυσικών ή ανθρωπιστικών καταστροφών στο εσωτερικό της Ένωσης.

(β) Ρήτρα αλληλεγγύης και κοινής ασφάλειας

60. Ορισμένα μέλη της Ομάδας πρότειναν η έννοια της αλληλεγγύης να βρει την έκφρασή της σε μια ευρύτερη ρήτρα αλληλεγγύης και κοινής ασφάλειας η οποία θα ενσωματωθεί στη Συνταγματική Συνθήκη και θα συνοδεύεται, σε Παράρτημα της Συνθήκης, από μια πολιτική δήλωση για την αλληλεγγύη και την κοινή ασφάλεια στην οποία θα επισημαίνονται οι πάσης φύσεως κίνδυνοι που απειλούν την Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας, καθώς και για τα μέσα για την αντιμετώπισή τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση Ασφάλειας και Άμυνας που θα προκύψει από την εξέλιξη αυτή θα συμβάλει επίσης στην ενίσχυση του ευρωπαϊκού πυλώνα της Συμμαχίας.

(γ) Ρήτρα συλλογικής άμυνας

61. Πολλά μέλη της Ομάδας πρότειναν τη θέσπιση μιας ρήτρας συλλογικής άμυνας. Στο πλαίσιο αυτό, προτάθηκε επίσης τα κράτη μέλη που το επιθυμούν να αναλάβουν μεταξύ τους τις υποχρεώσεις που επιβάλλει η Συνθήκη των Βρυξελλών σχετικά με την αμοιβαία αρωγή, δίνοντας έτσι τέλος στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση.
62. Μια τέτοια ρήτρα συλλογικής άμυνας θεωρήθηκε απαράδεκτη από ορισμένα μέλη της Ομάδας για λόγους που οφείλονται στο καθεστώς του «αδεσμεύτου» ορισμένων κρατών μελών, και από άλλα μέλη της Ομάδας επειδή κρίνουν ότι η συλλογική άμυνα εξασφαλίζεται στο πλαίσιο της Ατλαντικής Συμμαχίας.
63. Υπό τις συνθήκες αυτές, τα μέλη της Ομάδας που τάσσονται υπέρ της ρήτρας συλλογικής άμυνας έκριναν ότι θα ήταν σκόπιμο να δοθεί η δυνατότητα στα κράτη μέλη που επιθυμούν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους, και ιδίως να αναλάβουν μεταξύ τους τις δεσμεύσεις της Συνθήκης για τη ΔΕΕ, να το πράξουν εντός του πλαισίου της Ένωσης μάλλον και όχι εκτός αυτής. Η νέα Συνθήκη θα μπορούσε επομένως να καθιερώσει μια **μορφή στενότερης**

συνεργασίας σε θέματα άμυνας, η οποία θα είναι ανοικτή στη συμμετοχή όλων των κρατών μελών που επιθυμούν να αναλάβουν αυτή τη δέσμευση και πληρούν τις προϋποθέσεις ικανοποιητικής εκπλήρωσής της, ιδίως από την άποψη των δυνατοτήτων διοίκησης και ελέγχου, ετοιμότητας, διαλειτουργικότητας και αναπτυξιμότητας των δυνάμεων.

Οι αποφάσεις θα λαμβάνονται μόνο από τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτή τη μορφή συνεργασίας. **Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής της συνεργασίας αυτής και οι διαδικασίες λήψεως αποφάσεων θα καθοριστούν στο κείμενο που θα θεσπίσει τη συγκεκριμένη συνεργασία.**

III. Δυνατότητες και εξοπλισμοί : δημιουργία ευρωπαϊκού οργανισμού

64. Η ανάπτυξη των δυνατοτήτων συνδέεται με την ανάπτυξη των εξοπλισμών. Ως προς το θέμα αυτό, μεγάλο μέρος της Ομάδας υποστήριξε τη δημιουργία, σε διακυβερνητική βάση, ενός **Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εξοπλισμών και Στρατηγικής Έρευνας**. Τα πρώτα καθήκοντα του Οργανισμού αυτού θα είναι η ικανοποίηση των επιχειρησιακών αναγκών, πράγμα που σημαίνει προώθηση μιας εναρμονισμένης πολιτικής προμηθειών στα κράτη μέλη καθώς και υποστήριξη της έρευνας στον τομέα των τεχνολογιών της άμυνας, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών διαστημικών συστημάτων. Στον Οργανισμό αυτό θα ενσωματωθούν, σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, οι μορφές στενότερης συνεργασίας που ήδη υπάρχουν στον τομέα των εξοπλισμών μεταξύ ορισμένων κρατών μελών (OCCAR, L.O.I.). Ο Οργανισμός θα πρέπει επίσης να έχει ως αποστολή την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του τομέα της άμυνας. Θα πρέπει ακόμα να αναλάβει τα κατάλληλα στοιχεία της συνεργασίας που αναπτύσσουν τα περισσότερα κράτη μέλη στο πλαίσιο της Ομάδα Εξοπλισμών της Δυτικής Ευρώπης (WEAG) ¹.

65. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνονται οι ακόλουθοι όροι συμμετοχής :

- όλα τα κράτη μέλη που το επιθυμούν μπορούν να συμμετάσχουν στον Οργανισμό, η σύνθεση του οποίου δεν θα συνδέεται με άλλες περιορισμένες μορφές συνεργασίας στον τομέα της άμυνας,

---

¹ WEAG – ομάδα για τη συνεργασία στον τομέα των εξοπλισμών μεταξύ 19 ευρωπαϊκών χωρών (εκ των οποίων 14 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 16 του NATO) στόχος της οποίας είναι η εναρμόνιση των επιχειρησιακών προγραμμάτων και προτύπων, η συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας και το άνοιγμα των αγορών.

- Ορισμένα μέλη θα μπορούν να συγκροτούν ειδικές ομάδες που θα βασίζονται στη δέσμευση υλοποίησης συγκεκριμένων σχεδίων στον τομέα της έρευνας, της ανάπτυξης και των προμηθειών, βάσει των αρχών με τις οποίες λειτουργούν οι σημερινές μορφές συνεργασίας, όπως ο OCCAR.
- Τα ειδικά σχέδια θα μπορούν να είναι ανοικτά σε ad hoc βάση και σε χώρες μη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως σε μέλη της WEAG που δεν είναι μέλη της Ένωσης.
- Ο επικεφαλής αυτού του Οργανισμού θα μπορεί επίσης να διατυπώνει συστάσεις για τους ειδικούς κανόνες που θα ισχύουν στον τομέα των εξοπλισμών, με την προοπτική μιας ευρωπαϊκής αγοράς που θα ενισχύει τη βιομηχανική βάση και θα βελτιστοποιεί τις αμυντικές δαπάνες, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα διευκρίνισης του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 296 της ΣΕΚ λαμβανομένης δεόντως υπόψη της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί σε κοινοτικά θέματα.

66. Πολλά μέλη της Ομάδας είναι της γνώμης ότι η ανάπτυξη της ΕΠΑΑ επιβάλλει την ενίσχυση των στρατιωτικών δυνατοτήτων που τίθενται στη διάθεση της Ένωσης – είτε πρόκειται για δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από τα κράτη μέλη για τη διεκπεραίωση των αποστολών Petersberg είτε για μεγαλύτερες δεσμεύσεις που ενδέχεται να αναληφθούν από ορισμένα εξ αυτών στο πλαίσιο μιας στενότερης συνεργασίας. Ορισμένα μέλη πρότειναν αυτές οι μεγαλύτερες δεσμεύσεις να λάβουν τη μορφή πρωτοκόλλου που θα προσαρτηθεί στη Συνθήκη, βάσει του οποίου τα κράτη μέλη που το επιθυμούν θα εναρμονίσουν τις στρατιωτικές τους ανάγκες, θα θέσουν υπό κοινό έλεγχο τις δυνατότητές τους και τους πόρους τους και θα εξασφαλίσουν κάποια εξειδίκευση των αμυντικών τους προσπαθειών.

Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει ανάγκη δημιουργίας ενός μηχανισμού για την αξιολόγηση και βελτίωση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη ανταποκρίνονται στις δεσμεύσεις τους. Θα μπορούσε να καθοριστεί μια σειρά στόχων με τους οποίους θα αξιολογούνται μεταξύ άλλων :

- το ποσοστό του αμυντικού προϋπολογισμού σε σχέση με το ΑΕΠ και ιδίως το ποσοστό των δαπανών για εξοπλισμούς και έρευνα σε σχέση με τον αμυντικό προϋπολογισμό,
- η ετοιμότητα των δυνάμεων, καθώς και η αναπτυξιμότητά τους και η διαλειτουργικότητά τους.

Πολλά μέλη της Ομάδας πρότειναν η τήρηση των διαφόρων δεσμεύσεων από τα κράτη μέλη να αποτελεί αντικείμενο αξιολόγησης και εποπτείας.

67. Το καθήκον αυτό θα μπορούσε να ανατεθεί στον **Οργανισμό Εξοπλισμών**, ο οποίος θα καταστεί έτσι πραγματικός **Οργανισμός Δυνατοτήτων**, ο δε ρόλος του θα συνίσταται στην ενθάρρυνση των προσπαθειών των κρατών μελών να βελτιώσουν τις δυνατότητές τους. Ο επικεφαλής του Οργανισμού θα μπορούσε να εξουσιοδοτηθεί να παρακολουθεί την πρόοδο των κρατών μελών στην ανάπτυξη δυνατοτήτων σε σχέση με τους διάφορους στόχους που έχουν τεθεί και να προτείνει σε συγκεκριμένες χώρες να συμμετάσχουν σε ειδικά προγράμματα.
68. Υπήρξε ευρεία υποστήριξη της ιδέας να θεσμοθετηθεί μια **σύνθεση του Συμβουλίου** στην οποία θα συνέρχονται οι **Υπουργοί Άμυνας**, πράγμα που δεν απαιτεί τροποποίηση της Συνθήκης. Το Συμβούλιο αυτό θα διαδραματίζει έναν ρόλο στον τομέα των δυνατοτήτων, θα εποπτεύει την υλοποίηση των δεσμεύσεων των κρατών μελών και θα προσαρμόζει τους στόχους της Ένωσης στον τομέα των δυνατοτήτων σε συνάρτηση με την εξέλιξη των αναγκών και τη διεθνή κατάσταση. Σε περίπτωση που δημιουργηθεί ο προαναφερόμενος Οργανισμός, ο επικεφαλής του θα υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Συμβούλιο Άμυνας σχετικά με την ανάπτυξη των στρατιωτικών δυνατοτήτων στο πλαίσιο της Ένωσης. Οι Υπουργοί Άμυνας θα μπορούσαν εξ άλλου να συμμετέχουν στο Συμβούλιο Υπουργών Εξωτερικών όταν αυτό συνέρχεται με αντικείμενο επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων.
69. Ορισμένα μέλη της Ομάδας τόνισαν ότι θα προτιμούσαν να διατηρηθούν οι σημερινές ρυθμίσεις οι οποίες επιτρέπουν στους Υπουργούς Άμυνας να συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων.

IV. Το θεσμικό πλαίσιο : ενίσχυση των ρυθμίσεων

A. Δομές της ΕΠΑΑ

70. Οι υπάρχουσες θεσμικές δομές στον τομέα της ΕΠΑΑ πρέπει να διατηρηθούν. Θα χρειαστεί ωστόσο μια προσαρμογή των δομών αυτών ώστε να αυξηθεί η συνοχή τους και η αποτελεσματικότητά τους.
71. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της πολιτικής στον τομέα της άμυνας, θα πρέπει να προβλεφθεί μια θέση στο Συμβούλιο για μια πολιτική προσωπικότητα η οποία, ενεργώντας υπό την εξουσία του Συμβουλίου, θα καθοδηγεί τη δράση της Ένωσης και θα συντονίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών σε θέματα άμυνας. Η Ομάδα είναι της γνώμης ότι η προσωπικότητα που ασκεί τα καθήκοντα του Υπατού Εκπροσώπου για την ΚΕΠΠΑ θα πρέπει να επιφορτιστεί και με τη δράση της Ένωσης στον τομέα της ΕΠΑΑ.

B. Κοινοβουλευτικός έλεγχος

72. Η Ομάδα τόνισε επίσης ότι είναι ανάγκη να υπάρχει επαρκής πολιτικός έλεγχος της πολιτικής σε θέματα ασφάλειας και άμυνας, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας του τομέα αυτού.
73. Ο έλεγχος αυτός θα μπορεί να ασκείται με δύο τρόπους :
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο :
    - τη στιγμή αυτή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται για τις εξελίξεις στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου καθώς και από τον Υπατο Εκπρόσωπο. Ενημερώνεται για την πρόοδο που σημειώνεται και τις αποφάσεις που λαμβάνονται στον τομέα αυτόν και για τους μελλοντικούς προσανατολισμούς,
    - το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει το δικαίωμα να υποβάλλει στο Συμβούλιο ψηφίσματα, τα οποία πρέπει αυτό να λαμβάνει υπόψη του κατά τις συνόδους του.
  - Εθνικά κοινοβούλια :
    - τα εθνικά κοινοβούλια ασκούν διαρκή έλεγχο στις αντίστοιχες κυβερνήσεις τους, ιδίως στον τομέα της αμυντικής πολιτικής,
    - στα περισσότερα κράτη μέλη, το εθνικό κοινοβούλιο πρέπει να δώσει την έγκρισή του για τη χρησιμοποίηση εθνικών στρατευμάτων σε επιχείρηση,
    - πρέπει να αρχίσουν να διοργανώνονται τακτικές συνεδριάσεις των αρμόδιων επιτροπών των εθνικών κοινοβουλίων με στόχο την εξασφάλιση μιας καλύτερης ανταλλαγής πληροφοριών και ενός αποτελεσματικότερου πολιτικού ελέγχου. Ορισμένα μέλη της Ομάδας επιθυμούν να συμμετέχουν και μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις συνεδριάσεις αυτές.

Κατάλογος των εμπειρογνομόνων που έλαβαν τον λόγο στην Ομάδα εργασίας VIII «Άμυνα»

1. κ. Javier SOLANA (Υπατος Εκπρόσωπος της ΚΕΠΠΑ),
  2. Στρατηγός Rainer SCHUWIRTH (Αρχηγός του Επιτελείου της ΕΕ),
  3. κ. Corrado ANTONINI (Πρόεδρος του European Defence Industries Group),
  4. κ. Jean-Louis GERGORIN (EADS),
  5. κ. Laurent GIOVACCHINI (ΓΔ Α, Υπουργείο Άμυνας της Γαλλίας),
  6. κ. Peter LUNDBERG (Αναπληρωτής Διευθυντής του Γενικού Οργανισμού Αμυντικών Εξοπλισμών, Σουηδία),
  7. κ. Anthony PARRY (BAE Systems),
  8. Στρατηγός Carlo CABIGIOSU (πρώην Γενικός Διοικητής της KFOR),
  9. κ. Alain LE ROY (Ειδικός Εντεταλμένος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ΠΓΔΜ),
  10. Στρατηγός Gustav HAGGLUND (Πρόεδρος της Στρατιωτικής Επιτροπής της ΕΕ),
  11. Λόρδος ROBERTSON (Γενικός Γραμματέας του NATO και πρώην Υπουργός Άμυνας του ΗΒ),
  12. κ. Alain RICHARD (πρώην Υπουργός Άμυνας της Γαλλίας),
  13. Rt. Hon. PATTEN (Επίτροπος Εξωτερικών Σχέσεων).
-

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ VIII «AMYNΑ»

<u>DOCUMENT</u>	<u>REDACTEUR</u>	<u>OBJET</u>	<u>DATE</u>
WD 2	M. Wim van EEKELEN		19 septembre
CONV 301/02	M. Lamberto DINI	La défense européenne	26 septembre
WD 4	M. George KATIFORIS	Towards an EU Armaments Strategy	2 octobre
WD 5	Mme Sylvia-Yvonne KAUFMANN	Armaments	4 octobre
CONV 329/02	MM. Diego LÓPEZ GARRIDO, José BORRELL et Carlos CARNERO	Une Constitution européenne pour la paix, la solidarité et les droits de l'homme	8 octobre
WD 7	M. George KATIFORIS	Strategic Direction on EU Crisis Management Operations	11 octobre
WD 8	Mme Marie NAGY	Politique étrangère de sécurité et de défense de L'Union européenne	30 octobre
WD 9	M. Oğuz DEMIRALP	European Defence	15 octobre
	M. Dieter SCHLOTEN, commission de défense de l'Assemblée de l'Union de l'Europe occidentale	Une politique de défense européenne : contribution à la Convention	18 octobre
WD 11	M. Liviu MAIOR		29 octobre
WD 13	M. Kimmo KILJUNEN	European Security and Defence policy as an integral part of the CFSP	4 novembre
WD 14	M. Valdo SPINI	European Defence	4 novembre
WD15	Mme Sylvia-Yvonne KAUFMANN		4 novembre
	M. Mark EYSKENS	Rapport présenté au nom de la Commission Politique de l'Assemblée de l'Union de l'Europe Occidentale : Le rôle de l'Europe dans un nouvel ordre de paix et de la sécurité – contribution à la Convention.	7 novembre
CONV 389/02	M. Panayotis IOAKIMIDIS	Le développement de la politique étrangère et de sécurité et de la politique en matière de sécurité et de défense de l'UE (PESC/PESD)	7 novembre
WD 17	M. Puiu HASOTTI	A New Momentum for the ESDP	12 novembre
WD 18	M. Proinsias DE ROSSA		13 novembre
WD 19	M. Oğuz DEMIRALP	European Armaments Cooperation	18 novembre
WD 20	Mme Danuta HÜBNER	Crisis Management	19 novembre

WD 21	M. Kenneth KVIST	A European Security and Defence Policy aiming for Peace	19 novembre
WD 23	Mme Gisela STUART		21 novembre
WD 24	Mme Marietta GIANAKOU		21 novembre
WD 25	Mme Danuta HÜBNER	Improving the functioning and effectiveness of the ESDP in the service of CFSP	21 novembre
CONV 422/02	M. Dominique de VILLEPIN et M. Joschka FISCHER	Propositions conjointes franco-allemandes dans le domaine de la politique européenne de sécurité et de	22 novembre
WD 26	M. Liviu MAIOR		27 novembre
CONV 437/02	M. Hannes FARNLEITNER and M. Reinhard BÖSCH	Un nouvel élan pour la politique européenne en matière de sécurité et de défense	28 novembre
WD 27	Mme Gisela STUART	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 28	M. Wim van EEKELEN	Dutch comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 29	M. Rihards PIKS	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 30	M. Kimmo KILJUNEN	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 31	Mme Piia-Noora KAUPPI	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 32	M. Slavko GABER	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 33	Mme Sylvia-Yvonne KAUFMANN	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 34	Mme Danuta HUBNER	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 35	M. Esko SEPPÄNEN	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 36	Franco-German paper	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 37	Mme Maria Eduarda AZEVEDO	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 38	M. Kenneth KVIST	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 39	M. Manuel LOBO ANTUNES	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 40	M. John GORMLEY	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	4 décembre
WD 41	M. John INGUANEZ	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	6 décembre

WD 42	Mme Gisela STUART	Clarification of the UK proposals on up-dating the Petersberg tasks	6 décembre
WD 43	M. Valdo SPINI		6 décembre
WD 44	M. Oğuz DEMIRALP	Comments on the preliminary draft final report (WD 22)	9 décembre
WD 45	M. Liviu MAIOR	Proposals for the draft final report	9 décembre
WD 46	Mme Lena HJELM-WALLÉN	Comments on the preliminary draft final report (WD 22 REV 1)	12 décembre

---